

לְהוֹדוֹת וּלְהַלֵּל

הַלְכוֹת וּמִנְהָגִים
סֵדֵר הַדְּלֻקַת נְרוֹת הַחֲנוּכָה
סִיפּוּר גַּם הַחֲנוּכָה

בְּשַׁעְרֵי אוֹרָה

אוֹרֶם הַזֶּה שֶׁל הַנְרוֹת הַקְטָנִים נוֹגֵה עַל חֲדָרֵי הַלֵּב בְּאוֹר זֶה וּבְהִיר שֶׁל אֲמוּנָה וְהוֹדָיָה. "כְּדֵי הַלְהוֹדֹת וּלְהַלֵּל" – זֶה הַמְטָרָה שֶׁבְּשַׁלָּה נִקְבְּעוּ יְמֵי הַחֲנֻכָּה לְדוֹרוֹת.

הַנְּסִים שֶׁהִתְחוֹלְלוּ בְּתִקּוּפַת הַמַּכְבֵּים הָיוּ מִפְּלֵאִים וְעֲצוּמִים. לֹא נוֹכַל לְהַשִּׁיג אוֹתָם, אֲךָ אָנוּ – בְּ"מַלְכוּת וְקַסְבְּרָגֵר", הַשְּׂתַדְּלָנוּ לְהַמְחִישׁ בְּמַדַּת יְכַלְתָּנוּ אֶת עֲצַמַת הַנְּסִים, לְקָרֵב מְעַט אֶל הַשְּׂכָל אֶת אוֹתָהּ הַתְּרַחֲשׁוֹת נְסִית אֲדִירָה, דְּבַר שִׁינְגִּיר וְיַעֲצִים אֶת מַעֲיֵנוֹת הַהוֹדָיָה בְּלִבָּבוֹת.

הוֹדָיָה לְהֵשֶׁם שְׁעֵשֶׂה לָנוּ נְסִים, שְׁעוּשֵׂה וְיַעֲשֵׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים. חֲנֻכָּה – חֲנוּ – כָּ"ה. בְּיוֹם זֶה עֲצְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִשְׁטָף הַמַּלְחָמָה. גַּם בְּשַׁעַת הַדְּלָקַת הַנְרוֹת עוֹצְרִים מִכָּל מַלְאָכָה. נוֹטְלִים פֶּסֶק זְמַן שֶׁל הַתְּבוֹנָנוֹת וּמַקְדִּישִׁים אֶת הַמִּחַ וְאֶת הַלֵּב לְהוֹדָיָה לְהֵשֶׁם וּלְקִרְבַּת אֱלֹקִים.

זֶהוּ גַם הַזְמַן שֶׁלָּנוּ, בְּ"מַלְכוּת וְקַסְבְּרָגֵר", לְהַתְּבוֹנֵן וְלַהוֹדוֹת לְבוֹרָא יִתְבָּרֵךְ עַל הַזְכוּת הַגְּדוֹלָה שֶׁנִּפְלָה בְּחֻלְקָנוּ לְהִיּוֹת מִמְּזֻכְרֵי הַרְבִּים, לְהִבְיֵא אֶת צְבוֹר הַקְּוֹרָאִים הַרְחֵב לְתוֹבָנוֹת חֲדָשׁוֹת, לְהַעֲצִים אֶת הַרְגֵּשׁ הַיְהוּדִי וְלַהֲגִיעַ לְרַבְדִּים עֲמָקִים וּמִפְתִּיעִים. הֵשֶׁם יִתְבָּרֵךְ הַעֲנִיק לָנוּ בְּרַחֲמָיו אֶת הַכְּלֵי הָאֲמֻנוֹתֵי שְׂבָחֹו לְפַתֵּחַ אֶת הַלֵּב וּלְשׁוֹחַח עִמּוֹ בְּשִׁפְהַ מִיְחַדָּת, מִפְּעִימָה וּמְרַגְשַׁת כָּל פֶּעַם מִחֲדָשׁ.

וּבְזֹאת נִשְׁוֹאֵה תִפְלָתָנוּ, שִׁשְׁיַעֲתָא דְשְׁמִיא תוֹסִיף לְלוֹוֹתָנוּ, וְיִזְכֶּה הָעַם הַיְהוּדִי לְנְסִים וּלְנִפְלְאוֹת בְּרַחֲמִים, בְּזְמַן הַזֶּה כְּבִקְמִים הֵהֵם.

חֲנֻכָּה שְׂמַח וּמְאִיר!

בני ברק: רח' הלפרין 18 • רח' רבי עקיבא 112 ירושלים: רח' מלכי ישראל 2
טל. 03-5786050 • פקס. 03-6192858
שרות לקוחות: 1599-500-830 • office@mexb.co.il • www.mexb.co.il

Mefoar Judaica

Tel: 718-436-0707 • Fax: 347-479-1188

www.mefoarjudaica.com

כל הזכויות שמורות ל"מלכות וקסברגר" – פאר היצירה היהודית, שנת תשע"ה. הואיל ומושקעים בספר זה הון רב ויגיעה רבה, לכן ע"פ דין תורה ולהבדיל עפ"י חוק הזכויות הבינלאומי אנו אוסרים בכל תוקף כל הדפסה, צילום, ציור, והעתקה כולל העתקה חלקית מספר זה, וכן אין לתרגם או לאחסן במחשב או לקלוט בכל דרך שהיא כל חלק שהוא מהספר, וכן אין לעשות כל שימוש מסחרי או לא מסחרי בחומר הנדפס או בקטעים ממנו בשום צורה ובשום אמצעי, אלקטרוני או מכני, לרבות צילום והקלטה, ללא אישור בכתב מהמח"ל

פקס. לתנובות הערות: 1533-6154-900

בית הוראה שערי הוראה

בנשיאות מורינו הגרש"א שטרן שליט"א

הועדה לבקורת ומיקוח על ספרים

ב"ד, י"ב מרחשון תש"ע

רגשות הודאה והתהילה לאלוקי ישראל גוברים ומתחזקים בעת העיון בספר המפואר 'להודות ולהלל' פרי תנובת בית 'מלכות וקסברגר'.

שנועד להמחיש בעצמה את סיפורי הניסים והנפלאות שאירעו לאבותינו בתקופת חשמונאי ובניו בבחינת 'חונך לנער על פי דרכו'.

סדר הדלקת נר חנוכה

מנהגי חנוכה

סעודות של מצוה

לפי דעות אחרות, מצוה להרבות בסעודות בחנוכה, משום שבימים אלו נערכה חגבת המזבח בבית המקדש. במיוחד נוהגים צדיקים רבים לערוך סעודה ביום האחרון, זאת חגכה לסיומה של מצוה.

אמנם, עקר הנס בחנוכה היה רוחני; גם הצלת התורה והיהדות - לעמת גס פורים שהיתה בו הצלה גשמית ממות פיזי. לכן אנו מתחזקים בחנוכה במיוחד ברוחניות, בהלל ובהודאה להשם. מכל מקום, גם בחנוכה היתה הצלה גשמית והיהודים נצחו במלחמה. לפיכך, למרות שמדובר בגס צדדי יחסית לגס הרוחני שהוא העקרי - יש טעם לעשות גם בחנוכה זכר לגס הגשמי במשתה ושמחה.

מאכלי גבינה ושמן

נוהגים לאכל מאכלי גבינה לזכר המעשה ביהודית שהאכילה את שר הצבא בגבינה, ועל ידה נעשה הנס.

כן נוהגים לאכל מאכלים מטגנים בשמן, לביבות או ספגניות לזכר גס פה השמן.

דמי חנוכה

נוהגים לחלק לנערים דמי חנוכה, כדי לעורר בשמים חסד ורחמים, להשפיע על בני ישראל אשר הם בחינה של נער, של בן אהוב לבוהר יתברך - שפע של מתנות ממרום, חסדים ורחמים.

משחק בסביבון

מנהג מפרסם הוא לשחק בסביבון, וצדיקים כתבו על כך טעמים נעלים. אחת הסבות היא, שפאשר גורו הזנים שלא ללמד תורה, התאספו היהודים ללמד בעל-פה, במסדה של משחק בסביבון.

על הסביבון חרוטות האותיות ג-ש-נ-ה - בכך מצאו רמזים נפלאים. ה"בני יששכר" פותב כי הדבר מרמז על ארבע המלכות וסוגי המלחמות בעם היהודי: רומי רצתה להאבק בכח הגופני שבאדם, בבל - בכח השכלי, יון - בכח הנפשי, ומדי, המלכות הרביעית - כוללת הכל.

בעת המשחק בסביבון סובבים גלם סביב המרזי, הנקדה האמצעית המאחרת את הקצוות, ולעתיד לבוא היא תנצח את גלם. קרן ישראל תרם, ומלאה הארץ דעה את השם.

סדר הדלקת נרות הנומה אשכנזי

תפילה מהנה"ק ר' צבי
אלימלך מדינוב בעל בני
יששכר זצוק"ל

לשם יחוד קדשא ברוך
הוא ושכינתה, ברחילו
ורחמינו ורחמינו ורחילו,
ליחד שם י"ה ברו"ה
בזחוא שלים בשם
כל ישראל, הנני מכון
בהדלקת נר חנוכה לקום
מצות בוראי כאשר צונו
חכמינו ו"ל לתקן את שורשה
במקום עליון; ובנו יהי רצון מלפניך
י אלהינו ואלהי אבותינו שתהא חשוכה
ומקבלת ימריצה לפניך מצות הדלקת נר חנוכה
כאלו כנתי כל הפגנות שקונו הפהנים משרתי
השם בעת אשר הערו למנות נפשם בשביל
כבוד שמך הגדול הגבור והנורא, ואתה ברחמיך
הרבים עוררת נצחך עליהם לנצח את אויביהם
ולנצח על מלאכת בית יי, והנני עושה על דעתם
ועל פונתם ועל דעת כל הצדיקים והחסידים שהיו
באותו הדור שהשפעת להם נסיד וזכו לאור באור החיים,
ועל דעת כל הצדיקים והחסידים שבדורותינו, ופי פניהם
ועשייתם פעשיתם, ובזכות המצוה הזאת תוכלו לנצח את
אויבינו ולנצח על מלאכת בית יי, ונלה כבוד מלכותך עלינו
מחרה ולא ימוש התורה מפינו ומפי זרענו ומפי זרע זרענו
מענתה ועד עולם, ונקה לבנים תלמידי חכמים אמן פו יהי
רצון קדשנו במצותיך ותו חלקנו ברותך שבעט מטובך
ושמח נפשנו בישועתך וטור לבנו לעבדך באמת, מלך על
כל העולם בלו בכבודך והנשא על כל הארץ ביקרך והופיע
בהדר גאון צנך על כל יושבי תבל ארצה, וידע כל פעול כי
אתה פעלתו ובונו כל יציר פי אתה יצרתו ויאמר כל אשר
נשמה באפ"ו (בני חכיה) ות"ה אלהי ישראל" ל מלך
ומלכותו"ו בכל" ל מושל"ה (בני כ"ו פעמים ת"ה אותיות חכיה, ובני
מתיה"ו בין יחניו סד"ן גדול חשמא" ובני"ו), אמן נצח סלה
ועד:

ברוך אתה יי אלהינו
מלך העולם אשר
קדשנו במצותיו וצונו
להדליק נר (של)
חנוכה:

ברוך אתה יי אלהינו
מלך העולם שעשה
נסים לאבותינו בימים
ההם בזמן הזה:

בערב ראשון מוספים ברכה זו

ברוך אתה יי אלהינו מלך
העולם שהחיינו וקיימנו
והגיענו לזמן הזה:

הנרות הללו אנו מדליקין
על הנסים ועל הנפלאות ועל
התשועות ועל הנחמות ועל
המלקמות, שעשית לאבותינו
בימים ההם בזמן הזה, על ידי
כהניך הקדושים, וכל מצות
שמונת ימי חנוכה, הנרות הללו
קדש הם, ואין לנו רשות להשתמש
בהם, אלא לראותם בלבד, כדי
להודות ולהלל לשמך הגדול על נסידך
ועל נפלאותיך ועל ישועתך:

יהי נעם אדני אלהינו עלינו ומעשה ידינו
כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:
ישב בסתר עליון בצל שדי ותלונן: אמר
לוי מוסי ומצותי אלהי אבטח בו: כי
הוא יצילך מפח יקוש מדבר הוות:
באברתו יסד לך ותחת כנפיו תחסה
צנה וסחרה אמתו: לא תירא מפחד
ליקה מחץ יעוף יומם: מדבר באפל
יהלך מקטב ישוד צהררים: יפל מצדך
אלף ורבבה מימינך אליך לא יגש: רק
בעיניך תביט ושלמות רשעים תראה: כי
אתה יהוה מוסי עליון שמת מעונך: לא
תאנה אליך רעה ונגע לא יקרב באהלך: כי
מלאכיו יצוה לך לשמרך בכל דרכיך: על
כפים ישאונך פן תגוף באבן רגלך: על
שחל ופתן תדרך תרמס כסיר ותנין: כי
בי חשק ואפלטוהו אשגבהו כי ידע שמו:
יקראני ואענהו עמו אנכי בצרה אחלצהו
ואכבדהו: אך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי:
אך ימים אשביעהו ואראהו בישועתי:

למונצח בנגינות מוזמר שיר: אלהים חננו ויברכנו, נאר
פניו אתנו, סלה: לדעת בארץ דרכך, בכל גוים ישועתך:
יודוך עמים אלהים, יודוך עמים כלם: ישמחו וירננו לאמים,
כי תשפט עמים מישר, ולאמים בארץ תנחם סלה: יודוך
עמים אלהים, יודוך עמים כלם: ארץ נתנה ויבולה, וברכנו
אלהים אלהינו: וברכנו אלהים, ויראו אותנו כל אפסי ארץ:

אנא כח גדלת ימיןך תתיר צרורה: קבל רנת עמך שגבנו
טברנו נורא: נא גבור דורשי יחודך ככבת שמרם: ברכם
טהרם רחמי צדקתך תמיד גמלם: חסין קדוש ברוב טובך
נהל צדקתך: תמיד גאה לעמך פנה זוכרי קדשיתך: שועתנו
קבל ושמע צעקתנו יודע תעלומות: ברוך שם כבוד
מלכותו לעולם ועד:

מוזמור שיר חנכת הבית לדוד: ארומקד יי כי
דליתני ולא שמחת איבי לי: יי אלהי שועתי אליך
ותרפאני: יי העלית מן שאול נפשי חייטני מירדי
בור: זמרו ליי חסידיו והודו לנכר קדשו: כי רגע
כאפו חיים ברצונו, בערב ילין ככי ולבקר רנה: ואני
אמרתני בשלוי בל אמוט לעולם: יי ברצונך העמדתה
להררי עו, הסתרת פניך הייתי נבהל: אליך יי אקרא
ואל אדני אתחנן: מזה בצע בדמי בדתני אל שחת
היודך עפר הנגיד אמתך: שמע יי חנני יי הנה עזר
לי: הפכת מספדי למחול לי פתחת שקי ותאזרני
שמחה: למען יזמור כבוד ולא ידם יי אלהי לעולם
אודך:

שיר המעלות לדוד הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים
גם יחד: כשמן הטוב על הראש ירד על הגוף וכן אהרו
שירך על פי מדותיו: כטל חרמון שירך על הררי ציון כי
שם צנה יי את הברכה חיים עד העולם:

רננו צדיקים ביי, לישרים נאנה תהלה: הודו ליי
ככנור, כנגבל עשור וזמרו לו: שירו לו שיר חדש,
היטיבו נגן בתרועה: כי ישר דבר יי, וכל מעשהו
באמונה: אהב צדקה ומשפט, חסד יי מלאה הארץ:
בדבר יי שמיום נעשו, ובריה פיו כל צבאם: כנס כנוד
מי הים, נתן באוצרות תהומות: ויראו מיי כל הארץ,
מופנו וגורו כל ישבי תבל: כי הוא אמר ויהי, הוא צנה
ויעמד: יי הפיר עצת גוים, הניא מחשבות עמים:
עצת יי לעולם תעמד, מחשבות לבו לדר ודר: אשרי
הגוי אשר יי אלהיו, העם בחר לנחלה לו: משמים
הביט יי, ראה את כל בני האדם: ממכון שכנתו
השגיח אל כל ישבי הארץ: היוצר יחד לבם, המבין
אל כל מעשיהם: אין המלך נושע ברב חיל, גבור
לא ינצל ברב כח: שקר הסוס לתשועה, וברב חילו
לא ימלט: הנה עין יי אל יראוי, למיחלים לחסדו:
להציל ממוות נפשם, ולהחיותם ברעב: נפשנו חקתה
ליי, עזרנו ומוננו הוא: כי בו ישמח לבנו, כי בשם
קדשו בטחנו: יהי חסדך יי עלינו, כאשר יחלנו לך:

סיפור נס החנוכה נַס לַשְׁשֵׁנִים

"סיפור נס החנוכה" - הסיפור הניסי שלפניכם, הפותח בראשית בניין בית שני, נוטל את הקורא אל מסע מרתק רצוף בהתרחשויות מופלאות; לרגעים של מות, אימה וחשכה - כשלאחר מכן מפציע האור הגדול, אור הניסים שעשה עמנו בורא עולם ברחמי הרבים. הסיפור המלוקט ממקורות מהיימנים נערך בעמל ובדקדוק רב, כדי להפיק יצירה מושלמת, מהיימנה ומרתקת. הסיפור מחולק לנוחותכם לשמונה המשכים רצופים לשמונת ימי החנוכה.

הרקע ליום הנפה

קול רנה והמון חוגג נשמע בחוצות ירושלים. המוני יהודים נקהלו ובאו לחגיגת חנכת בית-המקדש השני. העיניים דמעו מהתרגשות למחשבה על הכהנים שישבו לעסק בעבודתם, והלויים לשירם ולזמרים.

סוף-סוף!

תלאות רבות עברו על העם היהודי עד לאותו יום מרגש. שנים ארוכות, מאז חרבן בית-המקדש הראשון בשנת ג' אלפים של"ח ועד לתקופה נפלאה זו, חוו בני ישראל טלטלות רבות ועזות, צרות וגלות.

כאשר הודיע המלך כרש כי הוא מרשה ליהודים לעלות מבבל לארץ-ישראל ולבנות את בית-המקדש השני - גאתה השמחה ופרצה גבולות. בשיר ורננים עלו היהודים לארץ, אליה התגעגעו וערגו עשרות שנים.

הצעד הראשון שנקטו העולים היה - חדוש עבודת הקרבנות בירושלים. "בזמן כזה, אף שבית-המקדש עדין אינו עומד על תלו - מתר להקים את המזבח ולהקריב עליו עולות ותמידים" -

פסקו המנהיגים יהושע חרובבל, שעלו עם היהודים מבבל. ואכן, בשנת ג' אלפים ש"צ המזבח הוקם לשמחת כל לב.

יהודים עלו לירושלים ונהקרו בו

משלים וספורים

היהלום והנשיקה

"היהלום איננו" - - -

זעקת השבר הדהדה בבית משפחה שטין. כל בני המשפחה מגדול ועד קטן סרבו להאמין שהיהלום אכן נעלם. איך יתכן הדבר?! ומה יהיה עכשו?
היהלום היה יקר מאד לבני המשפחה. הוא עבר בירשה מאבותיהם ומאבות אבותיהם עוד מדורות קדומים. הם שמרו על היהלום מכל משמר, אך לא האמינו שבאחד תמים יעלם היהלום...
הצער היה עז. כלם נרתמו לחפזים,

נר ראשון

מלכות יון משתלטת

חיים יפים ופורחים היו לעם-ישראל בארץ הקדש בתקופת "אנשי כנסת הגדולה". הכל היה נפלא, הן בגשמיות והן ברוחניות. לאחר שנים של צער ותלאות, חשבו היהודים כי הגיעו אל המנוחה ואל הנחלה.

אך לא...

כי הנה התרגשה עליהם צרה צרורה:

מלכות יון החלה משתלטת על העולם!

היה זה בשנת ג' אלפים תמ"ב.

צבא עז-נפש היה הצבא היוני. הוא כבש מדינה אחר מדינה, ובכל מקום שאליו הגיע השליט את התרבות היונית. האזרחים בארצות הכבושות חיבו לקבל על עצמם את דת יון.

היתה זו דוקא תרבות קורצת. היונים דגלו בפתוח הגוף, ולשם כך הקימו אצטדיונים וגימנסיות, כדי שבני הנער יתאמנו בתרגילים גופניים המחזקים את השרירים. בנוסף לכך, הם העריצו את השינה ואת המחקר העיוני, אך כל חקמתם היתה חיצונית, שהרי אין חכמה כחכמת התורה, האמתית והפנימית. היונים דגלו גם באמנות, והיו בונים בנייני פאר מדהימים ביפים.

עם חלף השנים התפשטה מלכות יון יותר ויותר, והשתלטה על יבשת אירופה. היונים נלחמו באמץ, בחרוף נפש ובגאונה נגד האמות, ואכן גרפו נצחונות וכבשו מדינה אחר מדינה.

השפעתה של התרבות היונית, שנראתה "נאורה" ומושכת, הגיעה עד לארץ-הקדש. אט-אט החלו צצות בארץ ערים יוניות, שבנו בסגנון היוני, ואף הוקמו בה מוסדות תרבות יוניים. יהודים קלי דעת נדבקו באותה

משלים וספורים

את המשל מספר רבי חיים שמואלביץ ומסביר:

בימי החשמונאים אסרו האנים ללמד תורה ולקיים מצוות. ה"הלום" היה חסר לכלם. עם ישראל הרגיש שאבד לו אוצר יקר, הוא חש שאינו יכול להתקם עוזה.

יהודה המכבי ואחיו מסרו נפשם במלחמה נגד היונים, ובחסדי השם נצחו המעטים את הרבים והגזרות התבטלו. ה"הלום", התורה והמצוות, שבו לרשותם של עם ישראל!

אך הקדוש-ברוך-הוא, ברב אהבתו - הוסיף גם נשיקה!